

Akkerdje! Valentijn Dhaenens doet ons schriemen tijdens 'Het gezin van Paemel' (SKaGeN)

25/09/21 om 14:00 - Bijgewerkt om 14:42 - Bron : Knack Focus

Els Van Steenberghe is theaterrecensent.

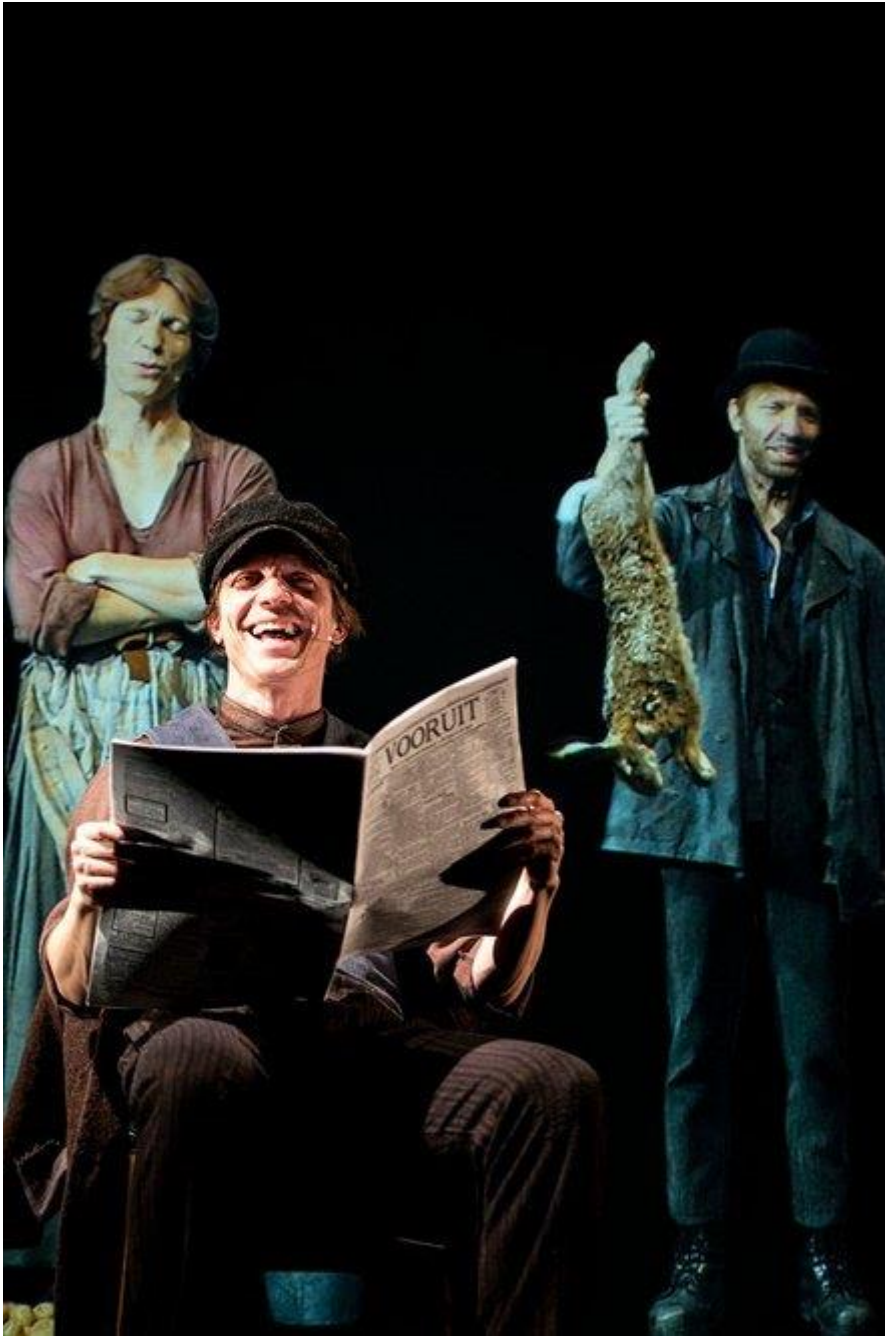
Theatermaker Valentijn Dhaenens laat zijn plannen niet kapen door een virus. Met zijn gezelschap SKaGeN plande hij een encensering van *Het gezin van Paemel*, Cyriel Buysse's klassieker uit 1903. Die versie trekt nu door het land, weliswaar anders dan gepland.

SKaGeN

'Wirken moet ne mensch en ni lieglupe. Akkerdje.' Deze welluidende frase laat boer Van Paemel zich ontvallen als reactie op de arbeidersopstanden in het Gent aan eind negentiende eeuw. In die tijd situeert én schrijft Cyriel Buyse zijn klassieker. Het is een tragedie waarin het boerengezin van Paemel - bestaande uit vader, moeder en hun kinderen Eduard, Kamiel, Désiré, Celestine, Cordule en Romanie - ten onder gaat aan verbittering, koppigheid, conservatief denken, discussies over religie en de minachting van de gegoede klasse tegenover de

boerende en werkende mens. In een taal zo sappig als een rijpe peer en zo ruw als schuurpapier timmerde Buysse een wrang én spannend stuk voor achttien personage in mekaar.

SKaGeN © Wendy Marijnissen

SKaGeN vond het in een wereld vol omwentelingen, angst en migratie een goed moment om deze klassieker nog eens op te voeren. Ze zouden er een groots ensemblestuk van maken... Toen brak COVID-19 uit. Nonedzju! Wij stellen ons de eerstvolgende Zoomvergadering na maart 2020 voor: 'Wie kan het hardste vloeken?' Alle ogen kijken naar Dhaenens en die *wirkmens* weet wat hem te doen staat. Hij maakte al indruk met monologen als *DeGroteMond* (2008) en *DeKleineOorlog* (2013) waarin hij telkens in zijn

eentje een resem personages speelde. En hij is zot van taal. Zo herschreef hij samen met zijn SKaGeN-kompanen in 2011 Fassbinders *Berlin Alexanderplatz* tot een broeierige theatertekst in een taaltje dat een soort mengelmoes van de grootste West-Europese talen bleek.

Wij stellen ons de eerstvolgende Zoomvergadering na 13 maart 2020 voor: 'Wie kan het hardste vloeken?' Alle ogen kijken naar Dhaenens en die *wirkmens* weet wat hem te doen staat.

Dhaenens blokte het stuk, dook met zijn filmende kompaan Jeroen Wuyts de theater/filmstudio in alwaar hij alle personages - in historisch 'correct' kostuum - apart voor de camera speelde. Alle filmmateriaal werd vervolgens zo gemonteerd dat Dhaenens met 'zichzelf op scherm' het hele stuk kan spelen. Dat is hondsmoeilijk. Het maakt dat hij zijn tekst als een partituur moet zien. Elk woord moet op het juiste moment gezegd worden. Anders loopt het 'samenspel' met zijn gefilmde alter ego's in het honderd.

In de openingsscène zit Dhaenens als de zoon Eduard op een stoeltje op de scène. Hij leest de krant Vooruit. Achter hem hangen donkere gordijnen en - centraal - een scherm dat de vorm heeft van een eenvoudige stal. Dat scherm wordt zijn tegenspeler. Het levert niet het allermooiste decor op maar wél het meest efficiënte decor.

SKaGeN © Wendy Marijnissen

Na *wirkmens* Eduard verschijnt Dhaenens ten tonele als Barones De Villermont De Wilde, dan als de pastoor en, tot slot, als boer van Paemel. Bij de barones laat hij zich ietwat vangen aan een te karikaturale en daardoor wat ongeloofwaardige invulling. Voorts speelt hij alle rollen - op het podium en op het scherm, vrouw of man - zo ingetogen en bezielde dat je bij momenten vergeet naar een scherm te staren. Dat een acteur alle personages speelt, 'toont' overigens meteen de baseline die vandaag aan tal van protestbewegingen ten grondslag ligt: iedereen is gelijk(waardig).

Hij speelt de voorstelling simpelweg zo goed dat een stuk uit 1903 je perfect over vandaag aan het denken zet. En aan het schriemen ('huilen' in Standaardnederlands). Akkerdzij!

Het verdriet en de wanhoop waardoor het gezin van Paemel verscheurd wordt, is het leed dat vandaag nog steeds tal van (Belgische) gezinnen tekent. Dhaenens trapt niet in de val om het stuk te actualiseren. Hij speelt alles simpelweg zo integer dat een stuk uit 1903 je perfect over vandaag aan het denken zet. En, tijdens de slotscènes, aan het schriemen ('huilen' in Standaardnederlands). Akkerdij!

Het gezin van Paemel van SKaGeN reist nog tot 1 april 2022 door Vlaanderen. Alle info: skagen.be

<https://focus.knack.be/entertainment/podium/akkerdje-valentijn-dhaenens-doet-ons-schriemen-tijdens-het-gezin-van-paemel-skagen/article-review-1781817.html>